

Växjö kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Hovshagaskolan
belägen i Växjö kommun

Tillsyn i Hovshagaskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Växjö kommun under höstterminen 2015. Hovshagaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 13 och den 15 oktober 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Årskurs 3

Skolverkets statistik över de nationella ämnesproven för årskurs 3 läsåret 2013/14 visar att andelen elever på Hovshagaskolan som nått kravnivån för delproven i matematik är mellan 63,3 procent och 100,0 procent. I svenska är andelen elever som nått kravnivån för de olika delproven på Hovshagaskolan mellan 93,3 procent och 100,0 procent. Skolans redovisning av andelen elever som har nått de nationella målen i årskurs 3 år 2014 visar att 100,0 procent av eleverna klarade målen i svenska och matematik, 83,4 procent i svenska som andraspråk, 97,7 procent i samhälls- och naturorienterande ämnen.

Årskurs 6

Av Skolverkets statistik framgår att högst genomsnittlig betygspoäng i årskurs 6 för läsåret 2013/2014 finns i ämnet musik, 14,7 poäng. Lägst poäng finns i ämnet fysik, 10,7 poäng. För årskurs 6 visar Skolverkets statistik över de nationella ämnesproven läsåret 2013/14 att den genomsnittliga provbetygspoängen för ämnet engelska är 12,7 poäng. I ämnet matematik och svenska är den genomsnittliga provbetygspoängen 13,5 poäng. Motsvarande statistik från Skolverket för läsåret 2014/2015 visar att högst genomsnittlig betygspoäng finns i ämnet engelska och kemi, 14,8 poäng. Lägst poäng finns i ämnet samhällskunskap, 12,1 poäng. Av skolans redovisning för årskurs 6 år 2014 är andelen elever som fått lägst betyget E 100 procent i svenska, svenska som andraspråk, samhällskunskap, historia, musik och modersmål. I övriga ämnen varierar det och som lägst i matematik där 88,1 procent har fått lägst betyget E.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2016-02-05
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-02-05
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det bedömningsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Vid tillsynen framkommer att skolenheten har brister inom områdena undervisning och lärande och förutsättningar för lärande och trygghet. Tillsynen visar att undervisningen vid Hovshagaskolan inte alltid bedrivs på ett sådant sätt att eleverna får ett reellt inflytande på undervisningens innehåll. Vid tillsynen framkommer vidare att elevhälsan på Hovshagaskolan i dagsläget inte främst bedriver ett förebyggande och hälsofrämjande arbete, utan i första hand arbetar åtgärdande i enskilda elevärenden. Skolinspektionen kan också konstatera att den studie- och yrkesorienterade verksamheten inte tillgodoser elevernas behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesval.

Av utredningen framgår vidare att det på skolenheten finns elever som har behov av studiehandledning på modersmålet som man vid skolan inte förmår tillgodose. Tillgången till studiehandledning på modersmål kommer emellertid att bedömas i det beslut som rör huvudmannens samlade ansvarstagande för förskoleklass och grundskola i kommunen.

Rektorn, som tillträdde sin tjänst i januari 2015, har påbörjat ett utvecklingsarbete på skolan i dialog med personal, elever och föräldrar. Skolan har en ny organisation med fyra arbetslag, två arbetslag i årskurs 1-2, ett för årskurs 3-4 och ett för årskurs 5-6.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Växjö kommun att **senast den 5 februari 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Växjö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

Växjö kommun måste säkerställa att eleverna får ett reellt inflytande på undervisningens innehåll.

Motivering till bedömning av brist

Beslut

2015-11-06

5 (12)

Dnr 43 - 2015:4597

Enligt skolförfattningarna ska eleverna få ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Av elevintervjuer framgår att de anser att elevinflytande inte är en naturlig del i det dagliga skolarbetet. Eleverna beskriver att det i hög utsträckning är lärarna som avgör arbetssätt, arbetsformer och innehåll för undervisningen.

Av lärarintervjuer framgår att det finns en variation bland lärarna och att de anser att det är svårt att låta eleverna vara med och planera och påverka undervisningen. Lärarna uppger att det gäller att skapa förutsättningar för att låta eleverna utveckla inflytande, ett arbete som man nu planerat för att påbörja. Det framgår också att det på skolan inte sker några diskussioner bland lärarna för att utveckla elevernas inflytande och delaktighet men att man har en förhoppning om att skolans nya organisation ska kunna bidra till det. Det lärarna lyfter som exempel på elevinflytande är att eleverna kan vara med och påverka arbetssätt och välja hur de exempelvis vill träna på en matematikuppgift och välja olika forskningsområden. I förskoleklass ger man exempel på att man vid ett tillfälle valt att arbeta med ett annat område än planerat utifrån elevernas önskemål.

Av rektorsintervjun framgår att elevinflytande inte sker fullt ut på skolan och att det borde ske i större utsträckning. Rektor uppger att eleverna inte är med och planerar. Rektors bedömning är det skiljer sig åt mellan olika lärare i vilken utsträckning de låter eleverna ha inflytande i undervisningen.

Av Skolinspektionens utredning framgår att eleverna på skolan ges ett mycket begränsat inflytande på undervisningens innehåll.

Skolinspektionen bedömer mot denna bakgrund att skolans arbete med att ge eleverna ett reellt inflytande över utbildningen inte uppfyller författningarnas krav.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Växjö kommun att fullfölja sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterad brist.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivet värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Växjö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

Växjö kommun måste säkerställa att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Växjö kommun måste se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen och läroplanen framgår att den studie- och yrkesorienterande verksamheten ska tillgodose elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Enligt skollagen ska det finnas en elevhälsa för eleverna. För elevhälsans insatser ska det finnas tillgång till medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser. Skolans elevhälsa ska främst användas förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas närmiljö och skolans värdegrund.

Rektor uppger i intervju att utifrån kommunens organisation finns det bara tillgång till studie- och yrkesvalslärare i årskurs 7-9. Vidare framgår av rektorsintervjun att det inte är känt om eller på vilket sätt eleverna i årskurs 6 får information om meritpoäng och språkval kopplat till framtida yrke och utbildning.

Av elevintervjuer i årskurs 6 framgår att eleverna inte har fått någon information inför sitt språkval i årskurs 6. De uppger att lärarna informerar om så kallade "prova på lektioner" i olika moderna språk men ger ingen information om hur elevernas språkval kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval. Eleverna känner inte till och tror inte att vårdnadshavarna har fått någon information.

Av intervju med berörda lärare på Hovshagaskolan framgår att det inte är känt om eller på vilket sätt eleverna i årskurs 6 får information om språkval kopplat till framtida yrke och utbildning. Lärarna uppger att de har informerat föräldrarna om att eleverna får prova på spanska, tyska och franska. Men det framgår också av intervjun att någon information gällande hur meritpoäng kan påverka framtida val inför gymnasiet, såvitt lärarna känner till, inte ges till elever och vårdnadshavare i årskurs 6.

På Hovshagaskolan finns ett elevhälsoteam som består av rektor, en skolsköterska (40 procent) och tre speciallärare. Kurator finns inte att tillgå på skolan vid tillfället för tillsynen då tjänsten för närvarande är utlyst. Psykolog och kurator finns att tillgå centralt i kommunen men skolan har inte använt sig av dessa kompetenser i annat än i enskilda elevärenden.

I intervju med elevhälsans representanter framkommer det att de inte anser sig ha möjlighet att arbeta hälsofrämjande och förebyggande i den grad de skulle behöva för att främja elevernas närmiljö och skolans värdegrund samt deras utveckling mot utbildningens mål. De uppger att de inte har förutsättningar att genomföra dessa insatser och att det bland annat beror på att skolsköterska bara finns tillgängliga på skolan i liten utsträckning och att det saknas kurator. Det arbete som elevhälsan utför uppges vara mer reaktivt och främst på individnivå.

Rektor och lärare bekräftar bilden av att elevhälsan inte har möjlighet att arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Av Skolinspektionens utredning framgår utifrån intervjuer såväl med elevhälsan som med rektor och lärare att det på Hovshagaskolan inte finns en elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande, utöver det arbete som bedrivs i enskilda elevärenden.

Vidare framgår att elever och vårdnadshavare i årskurs 6 på Hovshagaskolan inte ges någon information hur språkval och dess inverkan på meritpoäng kan påverka framtida val inför gymnasiet.

Skolinspektionen bedömer därför att elevhälsan på Hovshagaskola inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Vidare bedömer Skolinspektionen att den studie- och yrkesorienterande verksamheten vid skolan inte tillgodoser elevernas behov av vägledning inför språkvalet och dess inverkan på elevernas val av framtida utbildningsverksamhet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Växjö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterade brister.

Övriga bedömningsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan

behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivo ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödoändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2015-11-06

10 (12)

Dnr 43 - 2015:4597

På Skolinspektionens vägnar

Peter Sääw

Beslutsfattare/Utrede

Ingrid Jacobsson

Föredragande/Utrede

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Hovshagaskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2

2015-11-06

12 (12)

Dnr 43-2015:4597

Bilaga 2: Fakta om Hovshagaskolan

Hovshagaskolan ligger i området Hovshaga i Växjö kommun. Utbildningen omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1-6. Skolan leds av en rektor som är ny på skolan sedan januari 2015. Vid tillfället för Skolinspektionens besök har skolan 311 elever. I skolans lokaler finns även fritidshem. Skolan har en ny organisation med fyra arbetslag, två arbetslag i årskurs 1-2, ett för årskurs 3-4 och ett för årskurs 5-6.